

redništvo in upraviteljstvo v Ptuj
v gledališkem poslopu.

Stajerc izhaja vsaki drugi petek,
iztiran z dne naslednje nedelje.

Sestavki dobrodošli.

Kopiji se ne vračajo in se morajo
plačati do ponedeljka pred izdajo do-
datne številke vposlati.

Stajerc.

Posamezna številka velja v Ptuj za
celo leto K 1.— s poštnino K 1.20.
Pri odjemanju več ko 10 števk pri-
meren rabat.

Cena za oznanila za:

1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—
 $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—
 $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—
Pri večkratnem oznanilu posebno zni-
žana cena.

ev. 22.

V Ptuj v nedeljo dne 3. novembra 1901.

II. letnik.

Kmetje pozor!

Kdor se hoče naročiti na „Štajerca“
za celo prihodnje leto 1902, in nam z naro-
čilom ob enem tudi pošlje celo naročnino
v znesku 1 krono 20 vin. dobival bode letos
o novega leta naš časnik **zastonj**.

Shod vinorejcev.

Ptuj dne 28. oktobra 1901. Danes vršil se je
šod povabila tukajšnjega poljedelskega društva in
vroustanovljene tukajšnje vinorejske zadruge izvan-
redno dobro obiskan shod vinorejskih interesentov.
Priležili so se ga skoraj vsi mestni vinorejci in mnogi
stopniki okolice, kakor sosednih krajev, Ormuža, sv.
Vilaha, Velike nedelje, Zaverča itd. Tudi gospodje du-
hovniki udeležili so se tega shoda, med njimi gospod
Fleck.

Načelnik ptujskega poljedelskega društva gospod
Hammer pozdravi mnogoštevilne došlece najpristrčneje

Kako se je dohtar ženil.

Že enkrat od dohtarja sem vam prepeval,
Pa nekaj še vendar na srcu imam,
Sinoči pri peči sem se ogreval,
Brez žene seveda popolnoma sam.

Le to pa je vendar mi prišlo na misel,
Da človek prav težko si ženo vlovi,
In letošnji mošt povsodi je kisel,
Zato še letos z ženitvoj nič ni.

Al' vendar tam notri v mestu pa biva
En dohtar že mnogo let star,
Katerega morda ženitva ne griva,
Saj trikrat od njega mu mlajši je par.

Horvačkega platna ona ne nosi,
Zato pa — hrvate rada ima,
Za njo ta dohtar mnogo potrosi
Saj veste kaj žida velja!

To vendar pa kmetje morate znati,
Kako je ta dohtar to ptičko vlovil,
Povedal vam bodem, ni se vam bati,
Da bi lažnjivec jaz bil.

in podeli nato referentu gospodu Francu Girstmayer-ju
iz Maribora besedo.

Poročevalec izrazi svoje zadovoljstvo nad tem, da
mu je privoščeno, enkrat o zgolj gospodarskih zadevah
v Ptuj besedo spregovoriti. Znano je, da naši me-
rodajni politikarji vseh strank nič kaj radi ne vidijo
ako ljudstvo svoje zadeve samo v roke vzeme, ali
ker nas ti visoki gospodje vedno le z visoko politiko
sitijo, na drugi strani pa sila v mestu in na deželi
od dneva do dneva narašča, ne izostaja torej nič
druzega, kakor da si meščan in kmet podasta roki,
da tako podlago državi skupno obdržita: to je, kme-
tijski stan in meščanski stan. Govornik pride potem
na glavni proizvod Spodnjega Štajerja, na vinorejo in
pribije, da se vinorejci od vseh stranij občutno oško-
dujejo. Filokserci, so vinskega proizvajalca spravili ob
njegov kapital, drugo dela sedaj italijanska carinska
klavzula, ogerska konkurenca in praktiki gotovih
vinskih trgovcev.

Nalašč se je v listih poročalo, da je letos na
Štajerskem posebno bogate trgatve pričakovati, samo
da se je cene doli potiskalo. Tudi o kakovosti vina

6. In to pa vam hočem vse razodeti,
Da bodete znali, kaj dela vaš d'nar,
Zató pa vam moram od kraja začeti
Kakó se je neki spoznal ta par.

7. Čitalnic veste, je mnogo na sveti,
Al' vendar pa neki ena stoji,
Pri totí čitalnici moram začeti
Sedaj pa poslušajte vsi!

8. Naš dohtar pride prav židane volje,
Na svet'ga Škocjana v čitalnico pit
Tam vino naroči tako kak olje,
Pečenké pa štiri, da bode tud' sit.

9. Potem pa je pil po stari navadi,
Da spešajo kmalu kelnarce tri,
Še drugi pomagajo piti mu radi,
In skoraj seveda pijani so vsi!

10. Zdaj dohtar pa vendar naenkrat ustane,
Podpira prijazno ga šribarov pet,
Nikamor pa vendar se dohtar ne gane,
Saj veste od vinca je preveč razgret.

so se nalašč neugodna poročila raznašala, in ako bi se producenti ne bili tako energično branili, ostal bi jim bil ves pridelek ali bi ga pa morali prodati pod sramotno ceno, med tem pa se je lutenberški in zaverčki mošt prodajal v ogromnih množinah, čeprav v istih krajih še noben kmet ni grozdja obiral in se ga je že na vagone razposlalo čez mejo in prodalo pod imenom „lutenberžan“ in „zavričer.“ Preti tudi še francozka konkurenca, kjer se je vinska produkcija v zadnjih letih od 30 do 60 in letos na 80 milijonov hektolitrov povišala, tako da tam hektoliter pitnega vina velja samo 4 franke. Ravno tako neugodno stoji z uporabo odpadkov. Vedno zviševanje davka na žganje posebno za ubožnejše kmete onemogoči proizvodnjo tropinovca, da prišlo je tako daleč, da kmetje svoje drevesa sliv posekajo in porabijo za kurjavo, samo da ne pridejo v skušnjavo žgati žganje, ker se vsako leto dodatni davki na žganje povišujejo katerega sploh ni. To dodatno obdačevanje pa se uporabi samo pri ubožcih; veliki kapitalisti in milijonarji se že znajo proti takemu oškodovanju zavarovati. Mali producent se pa potom oblasti devlje v nič.

Gospod Jožef Fürst konstatira, da dandanes Ogerska štajerskemu vinorejstvu več škoduje kakor italijanska vinska carinska klavzula. Nezaslišano je kar se godi na meji. Komaj se ogerska meja prestopi, se že pride do ute, narejene iz desek, kjer je nastanjen veritabelni colninski urad. Ako ima kdo par steklenic vina pri sebi, mora tam takoj visoko carino odšteti. Iz Oggerskega pa vozijo v Avstrijo z vinom obloženi vozovi, kakor da bi šla procesija, brez carine in zadržka. Taki odnošaji so se že v Radgoni po g. deželнем poslancu Reiter-ju razjasnili ali to ne pomaga nič. Pri tem nam je konkurenca z Oggersko nemogoča, ker ogerska vlada vinorejo naravnost velikansko pospešuje. Pri nas na Štajerskem da vlada na primer letos prvokrat 80.000, preje

70.000 gld. za nove nasade; na Oggerskem se uničeni vinogradi uradnim potom preosnovljajo izdala vlada za to že 27½ milijonov gld.

Poročevalec gosp. Girstmayer meni, da vsaka poštena konkurenca še prenesla, ali počasi gotovih vinskih trgovcev mora vinorejstvo uničiti dobavljajo svoja štajerska vina iz Oggerskega, osle torej konzumente in producentom potegnejo čez ušesa, ako izjemoma enkrat od njih njihov dukt kupijo. Mora se tedaj pri vinski kupčiji postaviti postava v varstvo marke, tako kakor to obs industrijah.

Dalje je v varstvo domače produkcije nujno potrebno, da se vsepovsod ustanovijo vinograške zadrage, ali te bodejo zamogle le potem uspešno delovati, ako bodejo od države s primernimi denarnimi sredstvi opremljene. Na Dunaju delujeta takojmenoma »Winzerkeller« in »Rathhauskeller« uspešno, v Gogerskem se pije v »Landhauskelleru« italijansko vino. Tudi kaže se napačno delovanje našega deželnega zborstva. Uzorna klet štajerskih vin v deželni hiši bila je nas veliko dragocenejša kakor demonstrativni — kurupcijski vinogradi, kateri nam samo dela plačila podražijo in poedine vplivajoče gospodarske gati.

Perovodja gosp. pl. Kalchberg predlaga tedaj, da se peticijo na obe parlamentni zbornici:

Peticija.

Visoka zbornica!

Obupni položaj, v kojega je štajersko vinogradije vsled upostošenja po trtni uši, kakor vsled italijanske in ogerske konkurence zabredlo, sili nas v pričo stoječe obnovitve carinske pogodbe stopiti pred vašo zbornico in one nujne potrebe štajerskega vinogradije nika navesti, brez kojih izpolnitve bi se naše vinogradije gradstvo, ki je nekedaj najpoglavitnejša in najuspešnejša

11. Naenkrat zagleda mlade dekline,
Ki se tam v kotu od plesa hladé,
Pijanšina enkrat dohtarju mine,
In močno mu bije staro srcé.
12. Tje k deklici prvi naš dohtar se ziblje,
Globoko nakloni se starček pred njo,
Al' jezik pa vendar so komaj mu giblje,
Ko prosi njo, naj za ženo mu bo.
13. „Mam zlato, mam srebro, mam vsega zadosti,
Le vzemi za moža me deklica ti,
Čitalnico celo povabim na gosti,
Naj šriabar se zadnji z menoj veseli.
14. Saj res je, da kmet se včasih oguli,
Pa kaj je to tebi deklica mar,
In res je, da kmečki so žuli
Vso zlato, vso srebro, — ves moj denar.
15. Ti dohtar, ti dohtar, jaz te bi vzela,
Al' vendar mi bodeš káporo dal,
Jaz pesmice lepe zvečer ti bom pela,
In ti pa boš sladko in mirno zaspal!

16. Naš dohtar pa hitro iz žepa potegne,
In deklici vzroči dvajsti tisoč
Potem s čitalnice hitro pobegne,
Je klical svetnike vse na pomoč.
17. Seveda je káporo škoda zgubiti,
Zato pa je dohtar to deklico vzel,
In če se pa meni posreči žensko dobiti,
Potem vam prihodnjič od nje bom zapel!

Kako je poldrugi Marko ljubil številko sedem.

Zložil Franc Škerlec v Vičancih pri Veliki Nedelji.

1. Zakaj so ga imenovali poldrugi Marko?
govor: Ker je bil sedem šolnov dolg, in širok, kakor nabasan „štrozok“, toraj poldrugi človek skoraj.
2. Zakaj je poldrugi Marko ljubil številko sedem?
Odgovor: Ker se je rodil sedmi dan v tednu, zjutraj ob sedmi uri pod hišno številko sedem, sedmega julija to je sedmi mesec v letu; potem je zizal sedem let, zatoraj je tudi tako dolg in širok zrastel; hodil je

nejša poljedelska kultura dežele bila se izročilo gotovi propasti.

I. Mi zahtevamo povišanje carine na italjansko grozdje, žonto in vino, od najmanje 20 goldinarjev na hektoliter, kakor je to pred vinsko carinsko klauzulo bilo.

II. Z ozirom na nizke cene v Franciji, kjer se vsled obilne trgatve zavžitna vina po 4 do 5 frankov hektoliter prodajajo, protestiramo mi proti vsakemu znižanju sedanje uvožne carine na francoska vina.

III. Ogromni uvoz ogerskih umetnih in naravnih vin, grozdja in žonte, ki se bode predvidno od leta do leta še pomnožil, naj se po eni strani strogo izvrševanje postave zoper ponarejanje živil, po drugi strani skoz nastavo primerne uvožne carine omeji. Mi protestiramo vendar energično proti sedajšnjemu stališču, da je avstrijska meja nasproti Ogerski dejanski zaprta, med tem ko se uvoz ogerskih poljedelskih pridelkov v Avstrijo na meji sploh ne kontrolira.

IV. Zahtevamo usnovo postave v varstvo marke, ki vinske trgovce in trgovce na drobno prisili, da naznanijo pri prodaji vina ki ga tržijo, produktivni kraj, v smislu priloženega načrta za tako postavo.

V. Konečno zahtevamo da se rekonstrukcija po trtni uši uničenih vinogradov v največjem slogu skoz izdatno podelitev posojil (Nothstands-Darlehen) in krepkim pospeškom kakor primerno finančno podporo istim društvom, ki so nalogo za pospešitev vinogradstva prevzela, omogoči.

Od gospoda Leop. Sorko-ta iz Zavriča predlagani načrt se glasi sledeče:

Načrt postave proti neodkritosrčnemu tekmovanju pri trgovini z vinom in točarinskem obrtu.

§ 1. Grozdni mošt ali vino pod kakim drugim imenom, kakor imenom dežele, kjer se je pridelalo

sedem let v šolo, naučil se je sedem jezikov govoriti, kateri so bili vsi slovenski. Vstal je vsak dan ob sedmih zjutraj, ako je bil dan ali ne; spat je šel ob sedmih zvečer, ko je pa imel veliko dela, tedaj pa se je vlegel eno uro po šestih. Kadil je vsak dan sedem pip duhana, če ga pa še ni imel dovolj, je kadil še tri pipe predpoldan, in štiri popoldan.

Za klobukom je nosil plehnato tablico z številko sedem, in ako ga je kdo vprašal kaj da ta številka pomeni, je odgovoril z močnim glasom: „Ker sem bil pri sedmi kompaniji, pri bežiregimentu numere sedem.“ Imenovali so ga potem, „Zibmar“.

Ker še Marko ni bil oženjen, je mislil večkrat: človeku ni samemu dobro biti. Poiskati si hočem ženo, katera me bode v žalosti tolažila. Iskal jo je ter jo le sedmo leto našel; takšno devico, katera je bila tudi precej na sedem.

Njo hočem nekoliko opisat. Bila je precej visoke postave, pa suha kak žegnana sol na peči. Barvo na obrazu je imela, kakor stara pura, ko more štiri tedne na jajcih sedeti, nos pa tako velik, da bi lahko debele orehe jnofala. Na kratko povedano, izgledala je kakor konjska

ali iste meje oziroma enega dela taistega v trgovini prodajati ali točiti je prepovedano.

§ 2. Grozdni mošt ali vino kakšne produktivne dežele, ki je s takšnim tujim primeskom (vinom) pomešano bilo, sme se samo pod zaznambo „pomešano“ (Verschnitt) pod navedbo pravega njegovega produktivnega kraja (dežele) ali njene meje, ali en del iste v trgovini prodajati oziroma točariti.

§ 3. Grozdni mošt ali vino, ki se pod imenom kakšne trtne vrste v trgovini prodaja, točari, more resnično iz te trtne vrste obstojati. Se-li takšno vrstno vino ali mošt s kakim drugim pomeša, je po takem ta „pomešanec“ (Verschnitt) deklarirati.

§ 4. Pri slučajih §§ 2. 3. je označenje (ime) pomešanca vedno ime istega grozdnega mošta ali vina spredaj postaviti, katerega je v pomešancu več, in razmerje množine navesti,

§ 5. Trgovci z vinom, trgovci z živili in krčmarji so primorani natančne naznambe vina svojega dobivanja voditi, pod zaznambo vinskih tip (vrst) v resnici se nahajajoča imena in prvi vir prejetega blaga označiti.

§ 6. Kontrolo prometa grozdnega mošta in vina vodi država s svojimi pooblaščenimi uradniki pod privzetjem zvedencev.

§ 7. Odmerjenje kazni proti nasprotno delujočim i. t. d.

Ta peticija kakor tudi njej priloženi načrt zakona se je v svrhu nekih prememb po predlogu gg. Sadnika, J. Leskoschegg-a in A. Perko-ta po daljši debati enoglasno sprejela. Ob enem se je sklenilo, na načelnika tukajšnjega poljedelskega društva staviti prošnjo, da to peticijo vsem poljedelskim korporacijam spodnjega in srednjega Štajerja v svrhu podpisov predloži.

smrt. Na rokah je imela samo sedem prstov in na nogah si je izbila tri nohte, ker je bila precej cempasta.

A jezik njeni je bil dobro nabrušen, kar se je Marku zelo dopadlo.

Veliko si je poldrugi Markec prizadel, predno jo je nagovoril, da bi ga vzela. Ko se je gostovanje končalo, začela sta gospodariti, in res sta v sedmih letih 7 sinov prigospodarila.

Enkrat je rekel svoji suhi Lizi: „Gospodarstvo nama dobro napreduje, in ker imaš ti tako dobro šlifan jezik, bodem nakupil vina in žganja ter bodema imela gostilno. Ti nisi več za nobeno rabo pri delu, toliko močna pa vendar si, da postrežeš gostom s kako pijačo.“

„Dobrega si se domislil ljubi Markec“, reče smehljaje Liza, „toraj poskusiva najino srečo.“ Markec je priskrbel takoj vse potrebno — in nastavila sta krčmo. Ljudje so radi zahajali v to novo gostilno, kajti Liza je bila tako zvita klepetulka, da jo je res lakho poslušal, ako bi bil že naspol mrtev. Žganje je točil en „ohtelec“ (1/3) litra po sedem krajcarjev, liter vina po sedem rubljev, pravi slovenski guleš, pol porcije,